

u koho stroj byl, vždy bez námitek vydal stroj tomu, kdo ho právě potřeboval. Z toho je patrné, že skutečně bylo mezi spoluvlastníky žacího stroje zvláštní ujednání, že totiž podílníci jsou oprávněni stroje užívat podle hospodářské potřeby a že jest povinen každý z podílníků, u kterého právě stroj bude, na požádání vydati stroj k použití druhému podílníkovi, který právě stroje k hospodářskému účelu bude potřebovat, a že tato úmluva až do podání žaloby řadu let bezzávadně byla dodržována. Žalovaný odepřel vydati stroj pouze proto, že mu řekl N., aby stroj zavřel, že jej nebude hledat na polích (jak žalovaný při svém výslechu udal), ale tato okolnost nemůže naprosto zprostiti žalovaného povinnosti vydati k užívání žací stroj oprávněné žalující straně, když jej táž k hospodářskému účelu ve svém hospodářství potřebovala.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Vychází-li se ze zjištění učiněného odvolacím soudem, bylo to zvláštní ujednání spoluvlastníků v příčině užívání žalobního stroje, podle něhož byl žalovaný povinen stroj ten na požádání druhému podílníkovi vydati k použití, kdykoli ho bude tento k hospodářskému účelu potřebovat, a žalovaný odepřel bez důvodu žalobcům jako spoluvlastníkům stroje tento stroj vydati, ač ho k hospodářskému účelu ve svém hospodářství potřebovali. Podle § 826 obč. zák. určují se práva a povinnosti spoluvlastníků podle obsahu pramenů, z nichž společenství povstává. Zvláštní předpisy o společenství povstalém smlouvou jsou obsaženy v 27. oddílu obč. zák. Koupili-li spoluvlastníci stroj k tomu, aby s ním žali ve svém hospodářství podle jejich potřeby, a ujednali-li dokonce, že podílník mající stroj u sebe je povinen jej vydati, bude-li ho druhý potřebovat k hospodářskému účelu, je tím opodstatněna smlouva společenská při nákupu stroje sjednaná, a není potřebí, aby bylo ještě blíže upraveno podrobněji, v jakém pořadí se má užívání díti, kdo má stroj uskladnit a po jakou dobu ho každý společník může používat.

Čís. 15196.

Nárok na splnění smlouvy o postup knihovní přednosti proti úpadci jest pohledávkou patřící do podstaty.

(Rozh. ze dne 13. května 1936, Rv I 2618/35.)

Trhovou smlouvou ze dne 23. března 1931 koupili žalobci od tří veřejných společníků firmy Emerich D. pozemky č. kat. a trhovou smlouvou z téhož dne od firmy Emerich D. několik pozemků. Smlouvou ze dne 16. března 1931 byly žalobcům na pozemcích těch zřízeny různé služebnosti s tím, že mají míti knihovní přednost před knihovními pohledávkami hypotekárních věřitelů ve smlouvě blíže uvedených. Na jmění

firmy Emerich D. i její společníků byl uvalen dne 29. července 1933 případně 30. září 1933 konkurs. Po uvalení konkursu zjistili žalobci, že ujednaná knihovní přednost služebností nebyla provedena. Domáhají se proto žalobou proti správci konkursní podstaty výroku, že jest povinen trpěti, by pro uvedené služebnosti bylo v příslušných knihovních vložkách vloženo právo přednosti před knihovními pohledávkami v žalobě blíže uvedenými. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

S právního hlediska posoudil odvolací soud věc správně, když vyslovil, že nejde o nárok na oddělené uspokojení podle § 7, odst. 2 konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n., nýbrž o nárok obligační. Ani obdobně (§ 7 obč. zák.) nelze onoho ustanovení použítí již proto, že jest to ustanovení výjimečné, odchylné od pravidelného způsobu uplatňování pohledávek konkursních věřitelů, jež jest podle § 104 konk. ř. přihlásiti v konkursu. Že nárok na splnění smlouvy o postoupení přednosti jest konkursní pohledávkou, plyne i z této úvahy: Byla-li kupní smlouva ze dne 23. března 1931, smlouva o zřízení služebností ze dne 16. března 1931 a žalobci tvrzená smlouva o postoupení přednosti služebnostem před knihovními pohledávkami jednotnou smlouvou, pak by šlo o dvoustrannou smlouvu o vzájemném plnění, a přichází v úvahu § 23 konk. ř. Podle tohoto ustanovení by byl správce konkursní podstaty povinen splniti domnělý závazek k postoupení přednosti jen za předpokladu, že do smlouvy vstoupil a že smlouva v době prohlášení konkursu nebyla ještě splněna ani úpadci, ani druhou stranou, nebo nebyla splněna úplně. Splnila-li však smlouvu řádně a úplně třebaš jen jedna strana, nemá místa předpis § 23 konk. ř. (srovnej rozhodnutí č. 5894 Sb. n. s.). Že správce podstaty vstoupil do smlouvy, nebylo žalobci závčas tvrzeno, a že žalobci nesplnili kupní smlouvu (nezaplatili kupní cenu), nebylo vůbec tvrzeno. Nelze proto použítí ani § 23 konk. ř. V pamětním spise bývalého konk. ř. č. 337/14 ř. z. k § 21, shodnému s § 23 nyní platného konkursního řádu, se praví, že ustanovení § 22, písmeno b) konk. ř. č. 1/69 ř. z. nebylo převzato, poněvadž ustanovení to jest samozřejmé. V § 22 b) bylo ustanoveno, že nárok ze smlouvy o vzájemném plnění, kterou druhá strana (ne úpadce) úplně splnila, jest uplatniti podle předpisů konk. řádu, tedy jako pohledávku konkursní podle §§ 42 až 48 onoho konkursního řádu, nespočíval-li nárok v peněžním plnění a nebyl-li také nárokem na vyloučení (§ 26 »Rückforderungsanspruch«), a že lze jej uplatniti jen jako nárok na odškodnění. Měli by proto žalobci podle vlastního skutkového přednesu pouze konkursní pohledávku přeměněnou podle § 15 konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n. v pohledávku peněžitou. Kdyby smlouva o postoupení přednosti byla samostatnou smlouvou, šlo by o jednostrannou smlouvu, podle níž byli jen úpadci povinni plniti, a v tom případě § 23 konk. ř. nepřichází vůbec v úvahu, nýbrž

pouze §§ 104 a 15 konk. ř., takže by šlo zase jen o konkursní pohledávku, která se přeměňuje v pohledávku peněžní. Není proto ani zapotřebí zabývatí se výkladem § 14 konk. ř.

Čís. 15197.

Odporovacia žaloba je žalobou o plnenie alebo trpenie a nie žalobou určovacou; vyrieknutie bezúčinnosti právneho úkonu má len ráz predurčujúci a nemusí byť pojaté do žalobnej žiadosti vedľa žiadosti o plnenie alebo trpenie. Nepripustné je domáhať sa púheho výroku o bezúčinnosti právneho úkonu.

(Rozh. z 13. mája 1936, Rv III 1093/35.)

Dlužníci žalující strany Peter Ď. a jeho manželka podpísali žalovanému dlžný úpis a povolili mu, aby si na základe tohoto dlžného úpisu dal na ich nehnuteľnosti vložiť záložné právo. Žalujúca strana napadla tento právny úkon svojich dlžníkov odporovacou žalobou, v ktorej sa pôvodne domáhala súdneho výroku, že dotyčné záložné právo je neplatné a že sa nariaďuje jeho výmaz; žalobný petit modifikovala pozdejšie tak, že žiadala, aby bolo uznané, že vložené záložné právo je voči nej (žalujúcej strane) bezúčinné.

Súdy všetkých troch stolíc žalobu zamietly. Najvyšší súd z týchto dôvodov: Podľa § 13 odp. ř. je nutné, uviesť v odpůrčí žalobě, v jakém rozsahu a jakým způsobem má žalovaný pro uspokojení věřitele něco plniti nebo trpěti. Z toho plyne, že žaloba odpůrčí jest žalobou o plnění aneb trpění, nikoli však žalobou určovací a že je nepřipustna žaloba, domáhající se jen prohlášení bezúčinnosti právního jednání. Prohlášení bezúčinnosti právního úkonu jest pouze rázu předurčujícího a nemusí býti pojato do žádosti žalobní vedle žádosti o plnění aneb trpění (srov. rozh. Sb. n. s. č. 9230 a 10294). Neobstojí proto žaloba dovolatelky, přednesená u soudu první stolice v modifikovaném znění, aby bylo uznáno právem, že zástavní právo, o které jde v souzené rozepři, jest bezúčinné vůči dovolatelce. Proto odvolací soud bez porušení právních pravidel potvrzením rozsudku soudu první stolice žalobu zamítl.

Čís. 15198.

Zvukový film, keď má ráz osobitého diela samostatného, je kinematografickým dielom podľa § 37 aut. zák. a nie spojeným dielom podľa odst. 2 § 11 aut. zák.; autorské právo k rozmnoženiu, verejnému predvedeniu prislúcha v takomto prípade len usporiadateľovi filmu resp. tomu, na koho usporiadateľ svoje právo previedol (výrobcovi filmu).

(Rozh. z 13. mája 1936, Rv IV 444/35.)